

YABANCIYA, TÜRKİYE’DE SÜRESİZ ÇALIŞMA VE İKAMET HAKKI VEREN TURKUAZ KART YÖNETMELİĞİ

16.03.2017

Av. Tuba (Özyıldırım) Zara, Av. Duygu Beyazo

Yabancılara Türkiye’de süresiz çalışma ve ikamet hakkı, yakınlarına ise ikamet hakkı veren Turkuaz Kart’a ilişkin başvuru, değerlendirme ve geçiş süresi ile yabancı ve yakınlarına sağlanan haklar ve bunların kullanımını düzenleyen **Turkuaz Kart Yönetmeliği** (“Yönetmelik”) 14.03.2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik’e ilişkin temel hususlar aşağıdaki ana başlıklar halinde ele alınmıştır;

- Kimler Turkuaz Kart Alabilir?
- Başvuru ve Değerlendirme
- Süresiz Turkuaz Kart Öncesi Geçiş Süresi
- Turkuaz Kart Sahibinin Hak ve Yükümlülükleri
- Turkuaz Kart Sahibi Yakını Kartı
- Turkuaz Kartın İptali
- Başvuru ve Değerlendirmelerin Sınırlandırılması

Kimler Turkuaz Kart Alabilir?

Yönetmelik uyarınca Turkuaz Kart aşağıdaki nitelikleri haiz yabancılara verilebilmektedir;

- “Eğitim düzeyi, ücreti, mesleki bilgisi ve deneyimi, bilim ve teknolojiye katkısı ve benzeri nitelikleri itibarıyla yüksek nitelikli işgücü olarak değerlendirilen*
- Yatırım veya ihracat düzeyi, sağlayacağı istihdamın büyüklüğü, bilimsel ve teknolojik gelişmeye yaptığı katkı ve benzeri özellikleri itibarıyla yüksek nitelikli yatırımcı olarak değerlendirilen,*
- Bilimsel ve teknolojik gelişmeye katkı sağlayan veya bilim, sanayi ve teknoloji alanlarında uluslararası düzeyde ülke menfaatleri açısından stratejik kabul edilen çalışmalar ve araştırmalar yapan bilim insanı veya araştırmacı,*
- Kültürel, sanatsal veya sportif faaliyetler açısından uluslararası düzeyde başarılı olan,*
- Türkiye’nin veya Türk kültürünün uluslararası tanınırlığına veya tanıtımına katkı sağlayan, Türkiye’nin milli menfaatlerine ilişkin hususlarda uluslararası düzeyde faaliyette bulunan”*

Başvuru ve Değerlendirme

Turkuaz Kart başvuruları, yurtiçinde sistem üzerinden veya yurtdışından Türk dış temsilciliği aracılığıyla yapılabilmektedir. Geçiş sürecinde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ("Bakanlık") tarafından teknik altyapı tamamlanana kadar yurtiçi başvurular e-Devlet üzerinden, Yabancıların Çalışma İzinleri Otomasyonu aracılığıyla yapılacaktır. Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğü'nün ("Genel Müdürlük") gerekli görmesi halinde sisteme eklenen belgelerin kağıt ortamında da iletilmesi gerekecektir.

Başvuruların, Genel Müdürlük tarafından uluslararası işgücü politikası doğrultusunda belirlenen kıstaslar kapsamında oluşturulan puanlama sistemiyle değerlendirileceği düzenlenmiştir. Puanlama sisteminin oluşturulmasında etken kıstaslar Yönetmelik'te detaylı olarak belirtilmiştir.

Yönetmelik'te ayrıca, yukarıdaki (b), (c) ve (d) bentleri kapsamındaki yabancılar için, bu özellikleri bakımından Genel Müdürlükçe belirlenen ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından uygunluk belgesi alabilecekleri ve bu belgenin puanlama sistemine dahil edileceği belirtilmiştir.

Puanlama sistemi kapsamında yeterli puanı alan başvurular olumlu değerlendirilirken; buna karşılık, (i) değerlendirmede yeterli puanı alamayan, (ii) uluslararası işgücü politikasına uygun olmayan, (iii) sahte veya yanıltıcı bilgi ve belgeler verilen, (iv) yabancı istihdamı için gerekçesi yeterli görülmeyen, (v) yalnızca Türk vatandaşları için hasredilen meslekler kapsamında yapılan, (vi) Türkiye'ye girişlerine izin verilemeyecek, vize verilemeyecek veya sınır dışı kararı verilmiş yabancılar için yapılan, (vii) kamu düzeni, güvenliği veya sağlığı açısından sıkıntı görülen, (viii) TC'nin tanımadığı veya diplomatik ilişkisinin bulunmadığı ülke vatandaşı için yapılan, (ix) kanuni süresinde eksikleri tamamlanmayan başvuruların reddedileceği Yönetmelik'te açıkça düzenlenmiştir.

Süresiz Turkuaz Kart Öncesi Geçiş Süresi

Turkuaz Kart ilk olarak, verilmesi uygun bulunan yabancıların faaliyet ve taahhütlerinin izlenebilmesi amacıyla 3 (üç) yıllık geçiş süresi ile verilir. Geçiş süresinde Turkuaz Kart sahibinin faaliyet ve taahhütleri, bir uzman tarafından gözlemlenerek 12 (on iki) aylık dönemler halinde Genel Müdürlüğe raporlanır. Bu süreçte yabancı, izleme raporu için kendinden talep edilecek her türlü bilgi ve belgeyi sağlamakla yükümlüdür. Yönetmelik'te yabancından talep edilecek bilgi ve belgelerin temininin yetkili bir aracı kurum tarafından da gerçekleştirilebileceği düzenlenmiştir.

İzleme esnasında eksiklik tespit edilmesi halinde, bu eksikliklerin giderilmesi için yabancıya 3 (üç) aylık süre verileceği ve anılan süre içerisinde eksikliklerin giderilmemesi halinde, Turkuaz Kart'ın iptaline karar verilebileceği Yönetmelik'te ayrıca düzenlenmiştir.

Turkuaz Kart sahibi, Turkuaz Kart'ın süresiz hale getirilebilmesi için, en erken geçiş süresinin sona ermesinden 180 (yüz seksen) gün önce olmak üzere, geçiş süresi dolmadan, geçiş süresi kaydının kaldırılması için talepte bulunmalıdır. Talep üzerine hazırlanacak uzman raporunun olumlu olması halinde geçiş süresi kaydı kaldırılarak, Turkuaz Kart süresiz hale getirilir. Uzman raporunun olumsuz olması halinde ise, Genel Müdürlük tarafından yapılacak değerlendirme sonucunda, geçiş süresinin uzatılmasına veya Turkuaz Kart'ın iptal edilmesine karar verilebilir.

Süresi içinde herhangi bir başvuru yapılmaması halinde, Turkuaz Kart iptal edilir.

Turkuaz Kart Sahibinin Hak ve Yükümlülükleri

Turkuaz Kart sahibinin hak ve yükümlülükleri Yönetmelik'te aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir;

- a) "Süresiz çalışma izninin sağladığı haklardan yararlanır.
- b) Türkiye'de askerlik yapma yükümlülüğünden muaftırlar.
- c) Seçme ve seçilme, kamu görevlerine girme haklarından yararlanamazlar.
- d) Sosyal güvenliğe ilişkin kazanılmış hakları saklı olup, bu hakların kullanımında ilgili mevzuattaki hükümlere tabidirler.
- e) Bu kişilerin, Türkiye'deki ikamet, seyahat, çalışma, yatırım, ticari faaliyet, miras, taşınır ve taşınmaz iktisabı ile ferağ gibi konulara yönelik işlemleri, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından Türk vatandaşlarına uygulanmakta olan mevzuata göre yürütülür.
- f) Bu hak ve yükümlülüklerin kullanılmasında özel kanunlarda Türk vatandaşı olma koşulu aranmışsa, Turkuaz Karta sahip olan kişiler bu haklardan yararlanmayı talep edemezler.
- g) Türk Vatandaşlığı Kanunu kapsamında Turkuaz Kart sahibi ve yakını, millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmaması ve geçiş süresi kaydının kaldırılması şartıyla Bakanlıkça teklif edilmesi halinde Türk vatandaşlığını kazanabilir."

Yönetmelik'te ayrıca, Turkuaz Kart sahibi yabancılar ile onları çalıştıran işverenlerin, sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan yükümlülüklerini kanunda belirlenen süreler içerisinde yerine getirmekle yükümlü oldukları açıkça düzenlenmiştir.

Turkuaz Kart Sahibi Yakını Kartı

Turkuaz Kart sahibi yakını için "Turkuaz Kart Sahibi yakını kartı" düzenlenir. Bu kart, Turkuaz Kart'ın geçerlilik süresince ikamet izni yerine geçmektedir. Turkuaz Kart'ın geçersiz hale gelmesi halinde bu kart da iptal edilir.

Turkuaz Kartın İptali

Yönetmelik'te Turkuaz Kart'ın aşağıdaki hallerde iptal edilerek geçerliliğini yitireceği düzenlenmiştir;

- a) *“Turkuaz Kart sahibinin talebi üzerine,*
- b) *Turkuaz Kart'ın geçerlilik tarihinden itibaren; altı ay içinde Türkiye'ye gelmemesi ya da mücbir sebep olmaksızın iki yıldan uzun bir süre aralıksız yurtdışında kalması,*
- c) *İçişleri Bakanlığı veya Dışişleri Bakanlığının uygun görüşünün bulunması hâli hariç, pasaportunun veya pasaport yerine geçen belgesinin geçerlilik süresinin uzatılmaması,*
- d) *Kanunda belirtilen hükümlere aykırı olarak ya da kayıt dışı çalıştığına tespiti,*
- e) *Yabancıya en az bir yıl kesintisiz bir şekilde çalışmadığına tespiti,*
- f) *Turkuaz Kart başvurusunun sahte veya yanıltıcı bilgi ve belgelerle yapıldığına sonradan tespiti,*
- g) *Geçiş süresi içinde talep edilen bilgi ve belgelerin süresi içinde sunulmaması ya da izleme raporuna göre yabancıya Turkuaz Kart sahibi niteliğini kaybettiğinin anlaşılması,*
- h) *6458 sayılı Kanuna göre, Türkiye'ye girişlerine izin verilmeyecek, vize verilmeyecek veya sınır dışı etme kararı alınacak yabancılardan olduğunun İçişleri Bakanlığınca bildirilmesi,*
- i) *Kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından Türkiye'de çalışmasında sakınca olduğunun ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca bildirilmesi.”*

Başvuru ve Değerlendirmelerin Sınırlandırılması

Yönetmelik uyarınca Bakanlık, Turkuaz Kart başvurularını ve değerlendirilmesini belirli bir süre için belirli sektör, meslek, işkolu veya mülki ve coğrafi alan itibarıyla sınırlandırmaya yetkilidir.